

LA LUNA EN DIRECTO

Rob Sitch

Curs 2001-2002

Sinopsi

Poc abans del llançament de l'Apollo XI, el juliol de 1969, la NASA sol·licita la col·laboració del poble de Parkes, un poble camperol australià, per ajudar-los a mantenir la comunicació amb la nau espacial en missió lunar, ja que allà hi ha l'antena parabòlica més gran de l'hemisferi sud. És així com els tres encarregats del centre tecnològic es converteixen en el focus d'atenció del poble i del seu país. Aviat els tres, ajudats per un tècnic nord-americà, es trobaran amb uns problemes que no s'esperaven.

GUIA DIDÀCTICA - SECUNDÀRIA

Títol original: The Dish

Direcció: Rob Sitch

Guió i producció: Santo Cilauro, Tom Gleisner, Jane Kennedy i Rob Sitch; Austràlia (2000)

Fotografia: Graeme Wood

Música: Edmund Choi

Muntatge: Jill Bilcock

Vestuari: Kitty Stuckey

Interpretació: Sam Neill (Cliff Buxton), Kevin Harrington (Ross Mitchell), Tom Long (Glenn Latham), Patrick Warburton (Al Burnett), Roy Billing (alcalde Bob McIntyre), Genevieve Mooy (May McIntyre), Tayler Kane (Rudi Kellerman), Bille Brown (primer ministre)

Durada: 101 minuts

Versió: anglesa, subtitulada en castellà

1

Objectius pedagògics

- Comprendre el fenomen que va suposar l'arribada per primera vegada de l'home a la Lluna i les conseqüències que se'n varen derivar.
- Entendre com s'estableixen les diferents relacions personals entre aquells que treballen a l'estació de Parkes.
- Valorar els principis ètics, polítics i socials que mouen cada personatge tenint en compte la seva posició i el seu origen.
- Comprendre el paper de la televisió com a testimoni dels grans esdeveniments al llarg de la història.
- Apreciar els recursos narratius i expressius emprats a la pel·lícula.

Procediments

- Visionat de la pel·lícula i comentari a classe.
- Definició dels trets culturals, morals i de comportament que caracteritzen cada personatge. També

de quin paper té cada personatge a la pel·lícula, quin tipus i com s'estableix la relació entre ells, si hi ha un personatge principal, etc.

- Valoració de la relació entre Austràlia i els Estats Units a partir dels comentaris i actituds apareguts a la pel·lícula.
- Anàlisi de la forma del film: diàlegs, interpretació, música, fotografia, utilització de plans dels ambients rurals,... Descripció detallada de tots aquests aspectes i opinions al respecte.

Actituds

- Valoració crítica de les relacions internacionals entre els diferents països a l'hora d'engegar projectes comuns.
- Desenvolupar una actitud crítica al voltant del tractament dels esdeveniments històrics i de les notícies que fan els mitjans de comunicació.

El poder de les imatges

El petit poble australià de Parkes, a Nova Gal·les del Sud, té el radiotelescopi més gran de l'hemisferi Sud. El 1969, la NASA va demanar poder disposar d'aquesta antena gegant com a estació de seguiment alternativa a l'estació de Goldstone, Califòrnia, per a la primera missió tripulada a la Lluna.

Dificultats d'última hora en el vol de l'Apollo XI van fer que aquesta estació australiana es convertís en l'única esperança de la NASA per seguir en directe el primer passeig lunar de l'home, ja que era prou gran per retransmetre imatges per televisió. Anys enrere l'antena de Parkes fou construïda en aquest poble de pagesos i ramaders perquè tenia unes condicions climàtiques excel·lents. Quan el van escollir per retransmetre l'arribada de l'home a la Lluna, va omplir d'orgull tots els seus habitants, en especial el seu alcalde. L'agència espacial nord-americana envia a Parkes com a representant l'estricta Al Burnett, que, des del primer moment, viu moments de tensió amb els tres científics encarregats del manteniment del complex: el científic, i recentment vidu, Cliff Buxton, el diplomàtic i sarcàstic Ross Mitch Mitchell i l'introvertit expert en càlcul Glenn Latham. La seva relació mostra ben aviat el xoc que suposa per a tres científics australians, avorrits de la seva monotonia laboral, l'arribada d'un astrofísic nord-americà que creu saber-ho tot. La luna en directo pretén mostrar la vida quotidiana d'aquests quatre científics durant la missió lunar de l'Apollo XI, una quotidianitat plena de gelosia, errors, rutines, angixes i heroïcitats.

La peculiaritat del film no és narrar uns fets desconeguts –tothom coneix com va arribar l'home a la Lluna–, sinó el fet de presentar aquest esdeveniment a partir d'una història col·lateral –basada en

fets reals– d'uns secundaris sense importància que no van ocupar els titulars dels diaris ni són coneguts, però la tasca dels quals va ser indispensable perquè tot el món pogués gaudir de l'arribada de l'home a la Lluna. Tres científics "d'estar per casa" a qui se'ls va encarregar una tasca històrica per a la ciència humana i que en cap moment amaguen la seva part humana.

El film té la finalitat de mostrar l'esperit comunitari i l'entusiasme davant la heroicitat quotidiana a partir de la relació entre els científics. Les diferències existents entre la rigidesa de l'astrofísic nord-americà i la tranquil·litat dels científics australians desapareixen quan aquests han d'enfrontar-se als problemes que els planteja l'antena. La resolució del problema del tall de llum general, amb la conseqüent pèrdua de localització de la nau espacial, i del temporal de vent encara enforteix més la relació entre ells, llimant desavinences. Darrere la seva conducta inicial s'hi amaga un recel dels australians vers als nord-americans, als quals veuen com un país prepotent que només pensa en ell mateix, que creu que, tot allò que fa, ho fa perfectament i que són els millors en l'aspecte tecnològic. El fet que Parkes sigui una part molt important de les missions de la NASA a la Lluna omple d'orgull els australians, que veuen com se'ls reconeix la seva feina i com els Estats Units depenen d'ells per aconseguir allò que es proposen.

L'allunatge de l'home l'any 1969 va ser retransmès en directe per televisió per a centenars de milions de persones de tot el món. Malgrat tot, moltes d'elles no es van ni preguntar com es podia haver aconseguit aquest miracle. La televisió aconseguia arribar a l'instant a un indret on l'home era la primera vegada que posava els peus. Que l'home arribés a un altre planeta era una fita històrica, però el fet que la televisió pogués ser allà va impressionar milers de persones d'arreu. A partir d'aquest esdeveniment aparentment simple i intranscendent, Rob Sitch aconsegueix exprémer tot el suc possible a través de les conseqüències que el fet va ocasionar en els habitants del poble de Parkes. El fenomen de la retransmissió televisiva de l'arribada de l'ésser humà a la Lluna va marcar la primera fita dels avenços tecnològics en matèria de comunicació. Aquell fet va ser l'origen que avui en dia puguem

tenir a l'instant imatges que ens arriben de tots els indrets del món. L'evolució tecnològica que van suposar els primers satèl·lits a l'espai han originat que puguem conèixer tot allò que està passant a milers de quilòmetres d'allà on vivim.

Un dels trets significatius del film és la presència d'una variada i particular galeria de personatges, cadascun dels quals viu l'esdeveniment a la seva manera. Així, veiem com l'alcalde McIntyre veu el paper de l'antena com una oportunitat d'ocupar un escó al congrés, com la seva filla pren com a exemple la missió lunar per declarar la seva postura davant els nord-americans i com el tímid Glenn Latham aprofita l'avinentsa per apropar-se a la bella Janine. Els personatges són caracteritzats amb un to àcid, que no fereix en cap moment. Malgrat tot, algun personatge –l'exemple més clar dels quals seria l'innocent i babau guàrdia de seguretat de l'estació– s'apropa molt al que entenem com una caricatura. Però si n'hi ha alguns que surten bastant malparats dins del batibull de personatges que apareixen al film, aquests són els polítics. No n'hi ha cap que no manifesti alguna de les seves debilitats. L'alcalde de Parkes és un home ansiós per arribar al congrés que no pot mantenir les formes amb la seva dona quan està a punt de rebre el primer ministre nord-americà. Aquest últim se'ns presenta, darrere d'una paret de formalisme i de seriositat, com un amant d'una beguda alcohòlica. El mateix passa amb l'ambaixador nord-americà a Austràlia; de mica en mica descobrim que són persones amb els mateixos defectes, o pitjors, que la resta d'humans. Aquesta és una manera de voler-los restar importància en benefici de tots aquells professionals que van estar darrere de la missió espacial de la NASA.

Tots els fets que ocorren a La luna en directo són recordats per un vell Cliff Buxton quan aquest es disposa a visitar la famosa estació de radiotelescopi uns anys després de la fita històrica. En cap moment, però, ens explica la història amb paraules pròpies, sinó que el film s'alimenta d'imatges d'arxiu de diferents cadenes de televisió del món d'aquella l'època i de talls de veu d'emissores radiofòniques, que ens ajuden a conèixer de quina manera transcorren els diferents esdeveniments.

Proposta d'activitats

- Valorar el paper i el tractament dels mitjans de comunicació en la transmissió d'informació i de grans esdeveniments històrics.
- Exposar les actituds i comportaments de cadascun dels personatges descrivint-ne la procedència, el caràcter, la postura davant la missió lunar, etc.
- Entendre la relació que s'estableix entre dos països, dues cultures o dues persones de diferents procedències a l'hora d'engegar qualsevol projecte, partint de la relació entre els australians i els nord-americans que ens presenta la pel·lícula.
- Comparar el film amb d'altres on el paper dels mitjans de comunicació és fonamental, com per exemple Ciudadano Kane (1942), d'Orson Welles, Ed TV (1999), de Ron Howard, o El show de Truman (1998), de Peter Weir.

Temes per al debat

- Debat entorn del paper que han de tenir els mitjans de comunicació dins la societat, centrant-lo en el tractament i la manipulació que fan d'algunes notícies.
- Quins són els avantatges i els inconvenients de la massificació de cadenes televisives que cada cop més arriben a les nostres llars?
- Debat entorn de la política d'inversions econòmiques dels països desenvolupats en matèria armamentística i tecnològica.

- Els mitjans de comunicació s'han convertit al llarg del segle XX en els testimonis de les grans fites de l'home i en transmissors de notícies d'arreu del món. Recordes, a part de la ja esmentada retransmissió de l'arribada a la

Lluna, algun altre esdeveniment històric on els mitjans de comunicació hagin fet un desplegament massiu per fer-ho arribar al major nombre de persones. Com es va tractar l'esdeveniment en qüestió? Creus que els mitjans de comunicació només actuen com a testimonis dels fets que passen al món o penses que aporten quelcom més al vessant informatiu?

- Cadascun dels científics que treballa a l'estació de Parkes presenta uns trets de personalitat diferents als de la resta. Quina és l'evolució de la seva relació? Creus que les seves actituds estan condicionades prèviament per algun motiu? Quines penses que són les normes de comportament que s'han de seguir per tal de treballar en equip? Per què hi ha més problemes de connexió amb l'astrofísic nord-americà que amb la resta?

- La visió dels polítics que fa La luna en directo és bastant particular. Enumera aquells polítics que hi apareixen i explica com ens són presentats. Creus que el que se'ns mostra es correspon a la realitat? La seva manera de comportar-se varia de la seva presència en els actes públics a la seva vida privada? Per què?

- La filla de l'alcalde del poble de Parkes és un dels personatges més reaccionaris amb la missió de la NASA. Quins raonaments proposa per explicar aquesta contrarietat als plans nord-americans d'arribada a la Lluna? Creus que la seva actitud final ha canviat o encara segueix pensant el mateix?

- "Aquest és un petit pas per a l'home, però un gran salt per a la humanitat", va dir Neil Armstrong en el moment en què es convertia en el primer ésser humà a posar els peus a la Lluna. Quin significat té aquesta frase? Pots relacionar aquestes paraules amb la idea del treball comunitari que planteja el film?

- Les relacions entre diferents països per aconseguir avenços tècnics és un fenomen que ha guanyat adeptes, però també molts detractors. Què defensen ambdós bàndols? Quins raonaments exposen en la seva defensa? Creus que això té alguna cosa a veure amb la manca d'ajuda als països del Tercer Món a causa de la gran inversió que es fa en altres aspectes? En què creus que s'inverteix més en aquests moments? Quines creus que són les prioritats dels països desenvolupats en matèria econòmica?

- A continuació formulem una sèrie de preguntes al voltant d'un text en anglès dirigides a alumnes de llengua anglesa. A partir d'aquest text, que correspon a una crítica de La luna en directo extreta d'internet i escrita per Harvey O'Brien, respon a les preguntes següents:
  - L'autor de la crítica defineix la reacció del poble de Parkes relacionant-la amb un estat nerviós concret. Com és aquesta reacció, segons Harvey O'Brien? Per què creus que la defineix així?

  - Com argumenta el fet que es consideri un film apte per a tots els públics?

  - Per quins aspectes destaca el guió?

  - Quins gèneres (comèdia, terror, aventures, etc.) trobem presents a la pel·lícula?

The Dish (2000)

D: Rob Sitch

S: Sam Neill, Kevin Harrington

Thoroughly inoffensive Australian film inspired by true events. During the moon landing of 1969, a remote Australian satellite dish was an important relay station for the all-important television pictures broadcast to the world. This film is a gentle portrayal of the atmosphere of laid-back hysteria which swept the tiny town where the dish was located. It speculates upon the technicians' responses to the minor crisis which occurred when they momentarily lost contact with Apollo 11. In a generic but very pleasant way, the entire incident turns out to be a life-affirming homage to the human spirit. Frank Capra would have been proud.

The Dish is a genuine rarity, a film for all the family which will not tax anyone's patience and does not rely on one section or the other to be tolerant. It is peopled with the kind of eccentric characters Australian films seem to thrive on which children will enjoy for their odd behaviours and the comic escapades they are involved in. Adults meanwhile will appreciate the subtle and extremely benign shading of these characters into more realistic, fully rounded personalities.

The story is extremely straightforward, involving no violence or anything much else in the way of physical action which might be deemed offensive or disturbing. It generates suspense and drama from character and situation without ever needing to pressure the audience into a response. The script, by Santo Cilauro, Tom Gleisner, Jane Kennedy, and director Rob Sitch, is careful and deliberately paced, building tension by introducing and developing likable, unassuming, and ordinary people and pitting them against a moment in human history of so great an import that it even touches the sleepy community in which the story is set. Sitch's direction is equally unobtrusive. The story seems to grow organically, bringing with it all of the themes and dramas which evolve from the premise.

The film is not entirely without teeth though. There is a reasonable level of satire worked through all of this down-home wholesomeness, including a degree of media criticism, a few jabs at social climbing and social status, and a couple of poignant character kinks which hint at genuine human needs and human tragedies underlying every event of what seems world-shaking significance. On the whole its focus is on the specific situation and the challenges faced by the technicians keeping the dish operational and in contact with the lunar mission. Head techie Sam Neill (*Jurassic Park III*) oversees the usual motley crew, including a well-meaning NASA advisor, a xenophobic Aussie assistant, a love-lorn youngster, and a dim security guard. The interplay between characters is usually warm and touching without being excessively saccharine, poking gentle fun at characters the script seems to genuinely hope you will care about.

It is the fact that you do care that makes it work. The portrayal of people and environment may tend towards the hackneyed, but it does seem heartfelt. It is difficult not to empathise with these individuals, and so when the troubles begin you have been hooked into their dilemmas. This is film school screenwriting 101 of course, but when you see it in operation in *The Dish* you begin to realise how few films do it these days. It is not that the film is of exceptional quality in itself, but it has qualities which many of its contemporaries lack that make it worthwhile.

It is possible that the film will not appeal to you. It is certainly not one for fans of the *Con-Air/Armageddon* school of cinema studies. It is occasionally so mild and so sleepy that it threatens to slip into a coma, with only choice one-liners and nice acting to keep you with it. There is a certain inevitability to everything that happens, and with a foregone conclusion, it is amazing (though explicable) that the film does generate as much suspense and tension as it does (the *The Day of the Jackal* effect is in play here). Those hoping for a spot of rowdy 'Ocker' comedy will also probably feel let down, but that is no harm. How many loud, beer-swilling obnoxious idiots can you possibly laugh at?

The Dish is probably likely to become something of a mug-of-tea-and-warm-slippers classic of the future. It is ideal winter evening's entertainment for those of a mind to appreciate its old-fashioned charms. It is deceptively well written, neatly performed, and has one or two genuinely big laughs. It will put a happy smile on your face even if you won't split your seams, with the overall result that, yes, you 'feel good': foregone conclusion, really.

Review by Harvey O'Brien PhD. copyright 2001.

Sinopsi

Poc abans del llançament de l'Apollo XI, el juliol de 1969, la NASA sol·licita la col·laboració del poble de Parkes, un poble camperol australià, per ajudar-los a mantenir la comunicació amb la nau espacial en missió lunar, ja que allà hi ha l'antena parabòlica més gran de l'hemisferi sud. És així com els tres encarregats del centre tecnològic es converteixen en el focus d'atenció del poble i del seu país. Aviat els tres, ajudats per un tècnic nord-americà, es trobaran amb uns problemes que no s'esperaven.

PROGRAMA DE MÀ - SECUNDÀRIA

Títol original: The Dish

Direcció: Rob Sitch

Guió i producció: Santo Cilauro, Tom Gleisner, Jane Kennedy i Rob Sitch; Austràlia (2000)

Fotografia: Graeme Wood

Música: Edmund Choi

Muntatge: Jill Bilcock

Vestuari: Kitty Stuckey

Interpretació: Sam Neill (Cliff Buxton), Kevin Harrington (Ross Mitchell), Tom Long (Glenn Latham), Patrick Warburton (Al Burnett), Roy Billing (alcalde Bob McIntyre), Genevieve Mooy (May McIntyre), Tayler Kane (Rudi Kellerman), Bille Brown (primer ministre)

Durada: 101 minuts

Versió: anglesa, subtitulada en castellà

Col·lectiu Working Dog

Durant els deu anys d'existència de l'associació, l'equip ha navegat amb èxit per les graelles matinals radiofòniques, la televisió i projectes cinematogràfics. Abans d'endinsar-se a la televisió i el cinema, aquest col·lectiu, que llavors es coneixia com a The D-Generation, feien un programa de ràdio al matí per a l'emissora 3 Triple M. La col·laboració es va convertir en el programa més popular de Melbourne.

A Austràlia el col·lectiu ha aconseguit èxits importants tant de crítica com de públic amb una sèrie de televisió, Breaking News, amb un documental sobre les eleccions federals australianes de 1996, anomenat The Campaign, i amb A River Somewhere, una sèrie molt original de viatges i aventures de 13 episodis.

La luna en directo és el segon treball cinematogràfic del col·lectiu Working Dog, amb el director Rob Sitch al capdavant, el mateix equip responsable de l'esbojarrada i molt divertida comèdia The Castle, una modesta producció que va batre rècords de taquilla al seu país convertint-se en un dels majors

èxits de la història del cinema australià. El guió del film, ideat i escrit pel col·lectiu i rodat en deu dies, va ser premiat amb el premi al millor guió original de l'Australian Film Institute.

El director planteja la pel·lícula com la història d'unes persones que de sobte es veuen immerses en una situació límit presentada com l'oportunitat de la seva vida: ser els responsables de la retransmissió d'un dels grans esdeveniments dels segle XX. Segons Tom Gleisner, un dels guionistes, l'equip es va inspirar en un fet que només ha ocorregut una vegada i que potser no es torni a repetir mai més: 600 milions de persones assegudes davant la televisió per veure les imatges de Neil Armstrong caminant per la Lluna. L'origen d'aquesta pel·lícula es troba en aquest irreplicable esdeveniment televisiu. Rodada en escenaris reals, l'equip va cuidar tant els detalls que fins i tot va utilitzar per als decorats un dels ordinadors utilitzats durant la missió del 1969. El repartiment d'aquesta història oscil·lant entre el drama i la comèdia està encapçalat pel nord-americà Sam Neill, conegut pels seus treballs a pel·lícules com El piano, El home que susurrava a los caballos i Jurassic Park.

La crítica opina

“Estrenada el pasado año, *The Castle*, una casi capriana comedia australiana sobre una familia empecinada en no perder su expropiado hogar, deleitó a la pequeña parroquia que tuvo suerte de degustarla, como ahora deleitará la nueva película de su autor, Rob Sitch, otra ingeniosa, fresquísima, irresistible comedia basada en un hecho verídico poco conocido (la hazaña de un grupo de científicos que consiguieron, desde la gigantesca antena de un remoto rincón de Australia, retransmitir en directo los primeros pasos del hombre en la Luna). Diálogos agudos, exquisita franqueza expositiva, excelente pintura de los secundarios y un tono puñeteramente Ealing son las cartas de triunfo de esta pequeña delicia”.

J. B. C., *La Vanguardia*, 17 de juny de 2001

“La hazaña que, para un planeta boquiabierto e insomne, fue la retransmisión en directo de los primeros pasos humanos en la Luna, el 29 de julio de 1969, tenía una trastienda oculta hasta que este film australiano, lleno de encanto y cine sagaz, la contó y cantó. Cuenta *La luna en directo* que aquella sofisticada proeza tecnológica fue mucho más

que una hazaña de ingeniería, fue un glorioso bote pronto, una genial improvisación, una asombrosa chapuza que se reconcilia con la imaginación humana. El resultado es una comedia gozosa, una delicia viva, llena de calma contagiosa, ingeniosísima, astuta y solidaria, que da gloria ver”.

Ángel Fernández Santos, *El País*, 15 de juny de 2001

“*La luna en directo* conté fragments certament aconseguits, sobretot quan es posa en tela de judici la versió oficial de la preponderància dels Estats Units en aquest esdeveniment mediàtic tan decisiu. Mitjançant un sentit de l’humor a estones molt punyent, Sitch se’n fum a gust de la panòplia pessebrera que els nord-americans acostumen a muntar a la mínima ocasió que se’ls presenta. Impregna la producció un deliciós to naïf, amb camises emmidonades, corbates negres i estretes i cardats capil·lars fixats amb quantitats industrials de laca encarregades de perforar la capa d’ozó. L’atmosfera dels 60 als EUA està molt ben reflectida i el seu contrast amb la vida entre ovelles i cangurs dels esforços científics australians esdevé part essencial del producte”.

Toni Vall, *AVUI*, 25 de juny de 2001

Filmografia de Rob Sitch

The Late Show (1992). Sèrie de TV; *Frontline* (1994). Sèrie de TV; *The Castle* (1997); *River Somewhere* (1997). Sèrie de TV; *The Dish* (2000)